قەلب ۋە كۈچنى مۇجەسسەملەپ ئەمەلىي ئىش قىلىپ سەممىي يولغا قويۇپ شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ گۈزەل ئەتىسىنى ئورتاق يارىتايلى

(بېشى 2 ـ بەتتە)

يېڭىلىق يارىتىش ئارقىلىق تەرەققىياتقا تۈرتكە بولۇشتا چىڭ تۇرۇپ، رەقەملىك ئىقتىساد، ئېلېكترونلۇق سودا، سۈنئىي ئەقلىي ئىقتىدار، چوڭ سانلىق مەلۇمات قاتارلىق ساھەلەردە ھەمكارلىق ئېچىش نۇقتىسىنى يېتىلدۈرۈشىمىز كېرەك. جۇڭگو تەرەپ شەنشى ئۆلكىسىدە شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى يېزا ئىگىلىك تېخنىكا ئالماشتۇرۇش تەربىيەلەش ئۈلگە كۆرسىتىش بازىسى قۇرۇپ، رايون دۆلەتلىرى بىلەن زامانىۋى يېزا ئىگىلىك ساھەسىدە ھەمكارلىشىشنى كۈچەيتىشنى خالايدۇ.

تۆتىنچى، بىز شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنى سىڭدۈرۈشچان بولۇش، ئۆزئارا ئۆرنەك ئېلىشنىڭ ئۈلگىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشىمىز كېرەك. شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رايونىدا نۇرغۇن قەدىمىي مەدەنىيلىكلەر بارلىققا كەلگەن، ئوخشاش بولمىغان مىللەت، ئوخشاش بولمىغان مەدەنىيەت، ئوخشاش بولمىغان دىنلار بۇ يەردە يۇغۇرۇلۇپ ۋە تويلىنىپ، بىر ـ بىرىنى تولۇقلىغان. بىز بۇ رايون مەدەنىيلىكىنىڭ كۆپ خىللىقىدىن ئىبارەت بۇ قىممەتلىك بايلىقنى قەدىرلىشىمىز، مەدەنىيلىك توقۇنۇشىنى چۆرۈپ تاشلاپ، ئوچۇق ـ سىغدۇرۇشچان بولۇش، ئۆزئارا ئۆگىنىش ـ ئۆزئارا ئۆرنەك ئېلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ھەرقايسى دۆلەت خەلقلىرىنىڭ ئەۋلادمۇئەۋلاد دوستانە ئۆتۈشىگە، ئورتاق تەرەققىي قىلىپ ئالغا بېسىشىغا ئۇزاق داۋاملىشىدىغان ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ قوشۇشىمىز كېرەك.

مەدەنىيەت، مائارىپ، ساياھەت، تەنتەربىيە، تاراتقۇ قاتارلىق ساھەلەردىكى ھەمكارلىقنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئاياللار، ياشلار قاتارلىق توپلارنىڭ ئالماشتۇرۇشىنى قويۇقلاشتۇرۇپ، ئاۋامنىڭ قاتنىشىش دەرىجىسى ۋە ئېرىشىش تۇيغۇسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈشىمىز كېرەك. شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىدىكى داۋالاش ئاپپاراتلىرى ۋە كارخانىلار ئالدىنقى ئايدا جۇڭگونىڭ گۇاڭشى فاڭچېڭگاڭ شەھىرىدە خەلقئارا تېببىي ئىلمىدە يېڭىلىق يارىتىش ھەمكارلىق مۇنبىرىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزدى، ھەرقايسى تەرەپلەر نۇرغۇن ھەمكارلىق ئورتاق تونۇشى ھاسىل قىلدى. بىز فاڭچېڭگاڭ شەھىرىدە خەلقئارا تېببىي ئىلىم بويىچە ئېچىۋېتىش سىناق رايونى قۇرۇشنى قوللاپ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ تېببىي ئىلىمدە يېڭىلىق يارىتىش ھەمكارلىقىغا ئىزچىل تۈرتكە بولىمىز. جۇڭگو تەرەپ شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ئەنئەنىۋى تېببىي ئىلىم مۇنبىرىنى مۇۋاپىق پەيتتە ئۆتكۈزۈپ، ئەنئەنىۋى تېببىي ئىلىمنىڭ ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، خەلق ئاممىسىنىڭ ساغلاملىقىنى ياخشىلاپ، داۋالاش، ساقلىقنى ساقلاش سەۋىيەسىنى ئۆستۈرۈشنى خالايدۇ. بۇلتۇردىن بۇيان، رۇسىيەنىڭ چېلىيابىنسكى شەھىرى، جۇڭگونىڭ چۈچېڭ شەھىرى ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى يەرلىك رەھبەرلەر ئۇچرىشىشىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزدى. بىز بۇ قېتىمقى باشلىقلار يىغىنىدا تەستىقلانغان يەرلىك ھەمكارلىق ھۆججەتلىرىنى ياخشى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، يەرلىك ۋە ئىجتىمائىي كۈچلەرنى كەڭ دائىرىدە ئىشقا سېلىپ، يەرلىك ھەمكارلىقنى ئادەمىيەت ھەمكارلىقنىڭ يېڭى يارقىن نۇقتىسىغا ئايلاندۇرۇشىمىز كېرەك.

خىزمەتداشلار!

كونسېرى كۆپىيىۋاتقان يەر شارىۋى خىرىسقا قارىتا، بىز تېگىشلىك خەلقئارا مەسئۇلىيىتىمىزنى نامايان قىلىپ، ئورتاق كېڭىشىش، ئورتاق قۇرۇش، ئورتاق بەھرىلىنىشتەك يەر شارىۋى ئىدارە قىلىش قارىشىدا چىڭ تۇرۇپ، ماسلاشتۇرۇش ۋە ماسلىشىشنى قويۇقلاشتۇرۇپ، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنى يادرو قىلغان خەلقئارا سىستېمىنى قوغداپ، كۆپ تەرەپچىلىك ۋە ئەركىن سودىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، خەلقئارا تەرتىپنىڭ تېخىمۇ ئادىل، مۇۋاپىق يۆنىلىشكە قاراپ تەرەققىي قىلىشىغا تۈرتكە بولۇشىمىز كېرەك. شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ھەمراھلىق مۇناسىۋىتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كۆزەتكۈچى دۆلەتلەرنى، سۆھبەتلىشىش ھەمراھلىرىنى ھەرقايسى ساھەلەردىكى ھەمكارلىققا تېخىمۇ كەڭ دائىرىدە قاتنىشىشقا ئىلھاملاندۇرۇپ، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى قاتارلىق خەلقئارا ۋە رايون تەشكىلاتلىرى بىلەن ئالماشتۇرۇشنى كۈچەيتىپ، خەلقئارا ۋە رايون ئىشلىرىدا تېخىمۇ پائال رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، دۇنيانىڭ ئۇزاق داۋاملىشىدىغان تىنچلىقى ۋە ئورتاق گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە بىرلىكتە كۈچ چىقىرىشى كېرەك.

خىزمەتداشلار!

جۇڭگو تەرەپ قىرغىزىستان تەرەپنىڭ بۇ قېتىمقى باشلىقلار يىغىنىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزگەنلىكىنى ھەم رەئىس دۆلەتلىك خىزمىتىنى تولۇق مۇۋەپپەقىيەتلىك تاماملىغانلىقىنى تەبرىكلەيدۇ، زۇڭتۇڭ پۇتىننىڭ بۇ تەشكىلاتنىڭ باشلىقلار كېڭىشىنىڭ رەئىسلىكىنى ئۆتكۈزۈۋالغانلىقىنى تەبرىكلەيدۇ، ھەرقايسى ئەزا دۆلەتلەر بىلەن بىرلىكتە، رۇسىيە تەرەپنىڭ رەئىس دۆلەتلىك خىزمىتىنى پۈتۈن كۈچ بىلەن قوللاشنى خالايدۇ.

قىرغىزىستاندا: «ھاياتلىقنىڭ كۈچى ئىتتىپاقلىقتا» دەيدىغان ماقال بار. بىز «شاڭخەي روھى»دا چىڭ تۇرۇپ، قەلب ۋە كۈچنى مۇجەسسەملەپ، ئەمەلىي ئىش قىلىپ سەممىي يولغا قويۇپ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ تېخىمۇ گۈزەل ئەتىسىنى ئورتاق يارىتايلى!

كۆپچىلىككە رەھمەت.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بىشكەك، 6 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى تېلېگراممىسى)

(بېشى 2 ـ بەتتە)

ئەزا دۆلەتلەر «شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى نىزامنامىسى»دە بەلگىلەنگەن ئاساسىي مەقسەت ۋە پرىنسىپقا قەتئىي ئەمەل قىلىپ، «ئۆزئارا ئىشىنىش، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش، باراۋەر بولۇش، كېڭىشىش، كۆپ خىل مەدەنىيلىكنى ھۆرمەتلەش، ئورتاق تەرەققىي قىلىشنى كۆزلەش»تەك «شاڭخەي روھى»غا ئەمەل قىلىپ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رامكىسى ئىچىدىكى سىياسىي، خەۋپسىزلىك، ئىقتىساد ـ سودا، پۇل مۇئامىلە، سېلىنما، قاتناش، ئېنېرگىيە، يېزا ئىگىلىكى، ئادەمىيەت قاتارلىق ساھەلەردىكى ئەمەلىي ھەمكارلىققا تۈرتكە بولۇشقا داۋاملىق كۈچ چىقىرىپ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ كۆزەتكۈچى دۆلىتى ۋە سۆزلىشىش ھەمراھى قاتارلىق دۆلەتلەر بىلەن بولغان ھەر تەرەپلىمە ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ھەمكارلىقىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ.

ئەزا دۆلەتلەر خەلقئارا ۋە رايون قىزىق نۇقتا مەسىلىلىرى ئۈستىدە پىكىر ئالماشتۇرۇپ، ئورتاق تىرىشىپ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ رايون خەۋپسىزلىكى، مۇقىملىقى ۋە ئىمكانىيەتلىك سېجىل تەرەققىياتىنى قوغداپ، «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى نىزامنامىسى» قاتارلىق خەلقئارادا ئومۇميۈزلۈك ئېتىراپ قىلىنغان خەلقئارا قانۇن پرىنسىپى ۋە مىزانى ئاساسىدا، ھەرقايسى تەرەپلەر بىلەن بولغان ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىش كېرەكلىكىنى تەكىتلىدى.

ئەزا دۆلەتلەر بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ مەركەزلىك ماسلاشتۇرۇش رولىنى كۈچەيتىشنى قوللايدىغانلىقىنى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى نىزامنامىسى»دە بەلگىلەنگەن خەلقئارا تىنچلىق، خەۋپسىزلىكنى قوغداش ئاپپاراتلىق ئورنىنى مۇستەھكەملەيدىغانلىقىنى قايتا تەكىتلىدى. ئەزا دۆلەتلەر ھىندىستان جۇمھۇرىيىتى، قىرغىز جۇمھۇرىيىتى، پاكىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتى، تاجىكىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ غەيرىي دائىمىي ئەزا دۆلەتلىك ئورنىغا سايلىنىشقا تىرىشىش ئارزۇسىغا، قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى، پاكىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتى، رۇسىيە فېدېراتسىيەسى، ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى كىشىلىك ھوقۇق كېڭىشىنىڭ ئەزالىقىغا سايلىنىشقا تىرىشىش ئارزۇسىغا دىققەت قىلدى.

ئەزا دۆلەتلەر ھەرقانداق شەكىلدىكى ۋە ئىپادىدىكى تېررورىزمنى قاتتىق ئەيىبلىدى، خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ مەركەزلىك ماسلاشتۇرۇش رولىنى جارى قىلدۇرۇشى ئاستىدا، «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى نىزامنامىسى» ھەم خەلقئارا قانۇن پرىنسىپىغا ئاساسەن، خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئالاقىدار قارارى ۋە «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ يەر شارىۋى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ئىستراتېگىيەسى»نى ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈشى، سىياسىيلاشتۇرۇش ۋە قوش ئۆلچەمنى چۆرۈپ تاشلىشى ھەم ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە مۇستەقىللىقىگە ھۆرمەت قىلىشى، شۇنداقلا «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى تېررورلۇققا ئومۇميۈزلۈك قارشى تۇرۇش ئەھدىنامىسى»نى ماقۇللاش توغرىسىدا بىردەكلىك ھاسىل قىلىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

بۇ ئاساستا، ئەزا دۆلەتلەر 2019 ـ يىلى 3 ـ ئايدا ئىمزالانغان «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى خەۋپسىزلىك كېڭىشى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش كومىتېتى ئىجرائىيە ئىدارىسى بىلەن شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رايون تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ئاپپاراتىنىڭ ھەمكارلىق ئەسلەتمىسى» ۋە 2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنىدىن 17 ـ كۈنىگىچە دۈشەنبىدە ئۆتكۈزۈلگەن «تېررورىزمغا ھەم زەھەر ئەتكەسچىلىكى ۋە تەشكىللىك جىنايەت ئارقىلىق تېررورىزم ھەرىكەتلىرىگە ماددىي ياردەم بېرىشكە زەربە بېرىش خەلقئارا ۋە رايون ھەمكارلىقى» يۇقىرى دەرىجىلىكلەر يىغىنىغا دىققەت قىلدى.

ئەزا دۆلەتلەر مۇنداق تەكىتلىدى: ھەرقانداق باھانە ـ سەۋەب بىلەن، ھەرقانداق تېررورىزم ۋە ئەسەبىزم قىلمىشىنى ئاقلاشقا بولمايدۇ، تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشتا ئۇنىۋېرسال تەدبىر قوللىنىپ، سالماقنى ئاشۇرۇپ تېررورىزم ھەم ئۇنىڭ ئىدىيەسىگە زەربە بېرىپ، تېررورىزم ۋە ئەسەبىزمنى پەيدا قىلىدىغان ئامىللارنى ئېنىق تەكشۈرۈش ۋە يوقىتىش كېرەك. ئەزا دۆلەتلەر مۇنداق كۆرسەتتى: تېررورىزم ۋە ئەسەبىزمگە زەربە بېرىشنى باھانە قىلىپ باشقا دۆلەتلەرنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلىشىشقا، ياكى تېررورىزم، ئەسەبىزم ۋە رادىكال تەشكىلاتلاردىن پايدىلىنىپ شەخسىي مەنپەئەت كۆزلەشكە يول قويۇلمايدۇ.

2018 ـ يىلى 9 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى نيۇيوركتا «تېررورىزم يوق دۇنيانى ئىشقا ئاشۇرۇش ھەرىكەت مىزانى»نى ئىمزالىغان ئەزا دۆلەتلەر بۇ ھۆججەتنىڭ كېيىنكى ئەمەلىيلەشتۈرۈش خىزمىتىنى قوللىدى.

ئەزا دۆلەتلەر مۇنداق قارىدى: «ئوتتۇرا ئاسىيا يادرو قورالدىن خالىي رايون شەرتنامىسى» كېلىشىمنامىسىنىڭ بارلىق پۈتۈشكۈچى تەرەپلىرىگە قارىتا تېز كۈچكە ئىگە بولۇشىغا جەزمەن كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

ئەزا دۆلەتلەر باشقا دۆلەتلەرنىڭ خەۋپسىزلىكىگە زىيان يەتكۈزۈش بەدىلىگە ئۆز خەۋپسىزلىكىگە كاپالەتلىك قىلىشقا بولمايدۇ، دەپ تەكىتلەپ ئايرىم دۆلەت ياكى دۆلەت گۇرۇھىنىڭ يەككە تەرەپلىك چەكلىمىگە ئۇچرىمىغان ھالدا باشقۇرۇلىدىغان بومبىغا قارشى سىستېمىنى كۈچەيتىشى خەلقئارا خەۋپسىزلىك ۋە دۇنيا ۋەزىيىتىنىڭ ئىستراتېگىيەلىك مۇقىملىقىغا خەۋپ يەتكۈزىدۇ، دەپ كۆرسەتتى.

ئەزا دۆلەتلەر مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: سىرتقى ھاۋا بوشلۇقىنى قوراللاندۇرۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سىرتقى ھاۋا بوشلۇقىدىن تىنچ پايدىلىنىش توغرىسىدىكى ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان قانۇن سىستېمىسىغا قاتتىق ئەمەل قىلىش ئىنتايىن مۇھىم. سىرتقى ھاۋا بوشلۇقى ھەربىي ھازىرلىقلار مۇسابىقىسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش توغرىسىدىكى خەلقئارا قانۇن ھۆججەتلىرى مەجبۇرلاش خاراكتېرىدىكى قانۇنىي كۈچكە ئىگە بولۇپ، ئالدى بىلەن سىرتقى ھاۋا بوشلۇقىدا قورال ئورنىتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى پۇختا قانۇن كاپالىتى بىلەن تەمىنلىدى. ئەزا دۆلەتلەر بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ھۆكۈمەت مۇتەخەسسىسلىرى خىزمەت گۇرۇپپىسىنىڭ بۇ ھەقتە ماھىيەتلىك ئامىللارغا قاراپ چىقىشىنى ھەم تەكلىپ بېرىشىنى قارشى ئالىدۇ.

ناركوز دورىلىرى، روھىي كېسەل دورىلىرى ۋە ئۇنىڭ دەسلەپكى ماددىسىنى قانۇنسىز تېرىش، ئىشلەپچىقىرىش، توشۇش ۋە كېڭەيتىشكە زەربە بېرىش ئەزا دۆلەتلەر جىددىي ھەل قىلىشقا تېگىشلىك ئالدىنقى ۋەزىپە. بۇنىڭ ئۈچۈن، ئەزا دۆلەتلەر بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ ئۈچ چوڭ زەھەر چەكلەش ئەھدىنامىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ۋە باشقا ئالاقىدار قانۇن ھۆججەتلىرى ئاساسىدا، زەھەر چەكلەش ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىشنى خالايدىغانلىقىنى قايتا تەكىتلىدى.

ئەزا دۆلەتلەر «بىيولوگىيەلىك قوراللارنى چەكلەش ئەھدىنامىسى»گە قاتتىق ئەمەل قىلىشنى تەشەببۇس قىلدى، خىمىيەلىك ۋە بىيولوگىيەلىك تېررورىزم تەھدىتىنىڭ داۋاملىق كۈچىيىۋاتقانلىقىنى تونۇپ يېتىپ، «بىيوخىمىيەلىك تېررورىزم قىلمىشلىرىنى توسۇش خەلقئارا ئەھدىنامىسى»نىڭ كۆپ تەرەپلىك سۆھبىتىنى باشلاش كېرەك، دەپ تەكىتلىدى.

ئەزا دۆلەتلەر شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ رايون خەۋپسىزلىكى ۋە مۇقىملىقىنى قوغداشتىكى قەتئىي ئىرادىسىنى تەكىتلىدى. بۇنىڭ ئۈچۈن، ئەزا دۆلەتلەر ئافغانىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنىڭ تىنچلىقنى قايتا بەرپا قىلىپ، ئىقتىسادنىڭ مۇقىم تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن كۆرسىتىۋاتقان تىرىشچانلىقىنى قوللايدۇ، ئىككى تەرەپ قاتلىمىدا ۋە «شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى — ئافغانىستان ئالاقە گۇرۇپپىسى» رامكىسى ئىچىدە، «ئافغانىستانلىقلار يېتەكچىلىك قىلىش، ئافغانىستانلىقلارغا تەۋە بولۇش»تەك سىياسىي يارىشىش مۇساپىسىنى قوللاشنى خالايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

ئەزا دۆلەتلەر مۇنداق قارىدى: بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 2231 ـ نومۇرلۇق قارارىغا ئاساسەن، بارلىق قاتناشقۇچى تەرەپلەرنىڭ ئۆز مەجبۇرىيىتىنى شەرتسىز ئادا قىلىشى ئاساسىدا، ئىران يادرو مەسىلىسى ئومۇميۈزلۈك كېلىشىمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئىنتايىن مۇھىم.

ئەزا دۆلەتلەر مۇنداق تەكىتلىدى: سۇرىيەنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى، مۇستەقىللىقى ۋە زېمىن پۈتۈنلۈكىنى قوغداش ئاساسىدا سۆزلىشىشنى قانات يايدۇرۇش سۇرىيە مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنىڭ بىردىنبىر يولى. ئەزا دۆلەتلەر ئالاھىدە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئاستانا مۇساپە رامكىسى ئىچىدە ھەمكارلىشىش بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 2254 ـ نومۇرلۇق قارارىنى ئىجرا قىلىشقا زۆرۈر شارائىت يارىتىپ بەردى.

ئەزا دۆلەتلەر شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ ئىقتىسادىي ساھەدىكى ھەمكارلىقنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، ئوچۇق دۇنيا ئىقتىسادى بەرپا قىلىشتا ئورتاق كۈچ چىقىرىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ، مۇنداق تەكىتلىدى: ھازىر يەككە تەرەپچىلىك ۋە سودا قوغداقچىلىقى باش كۆتۈرۈپ، كۆپ تەرەپلىك سودا تۈزۈلمىسىنىڭ ئاساسىنى بۇزۇپ، ئىقتىساد ـ سودا، پۇل مۇئامىلە ۋە سېلىنما ھەمكارلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا سۈنئىي توسالغۇ پەيدا قىلدى. مۇشۇنداق ئارقا كۆرۈنۈشتە، ئەزا دۆلەتلەرنىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ ئورنى ۋە رولىنى قوغداش ۋە كۈچەيتىش جەھەتتە ئورتاق مەيدان شەكىللەندۈرۈشى مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

شۇڭا ئەزا دۆلەتلەر زېھنىي كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، سودا، پۇل مۇئامىلە، سېلىنما، قاتناش، ئېنېرگىيە، يېزا ئىگىلىكى، يېڭىلىق يارىتىش، يۇقىرى پەن ـ تېخنىكا قاتارلىق ساھەلەردىكى ھەمكارلىقنى كېڭەيتىپ ھەم چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئۆز دۆلىتىنىڭ پۇلى بىلەن راسچوت قىلىش كۆلىمىنى كېڭەيتىشكە ئالاقىدار مەسىلىلەرنى ھەل قىلىدۇ.

ئەزا دۆلەتلەر چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش ساھەسىدىكى خىزمەت ئالاقىسى ۋە تەجرىبىلەردىن تەڭ بەھرىمەن بولۇشنى كۈچەيتىشنى قوللايدۇ ھەم خەلقئارا ھەمكارلىقنى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا قانات يايدۇرىدۇ.

پەن ـ تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيە، تەنتەربىيە، ساياھەت شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ مۇھىم ھەمكارلىق ساھەلىرى. ئەزا دۆلەتلەر يۇقىرىقى ساھەلەردىكى ھەمكارلىقنى يەنىمۇ بىر قەدەم ئىلگىرىلىگەن ھالدا چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى، جۈملىدىن تاراتقۇ ۋە تەنتەربىيە ساھەسىدىكى ھەمكارلىقنى قانات يايدۇرۇش كېلىشىمى قاتارلىقلارنى تۈزۈشكە تۈرتكە بولۇشنى قوللايدۇ.

ئەزا دۆلەتلەر مۇنداق قارىدى: كەلگۈسىدە رايوندىكى دۆلەتلەر، خەلقئارا تەشكىلاتلار ۋە كۆپ تەرەپلىك ئاپپاراتلارنىڭ تەرەققىيات يوشۇرۇن كۈچىنى بىرىكتۈرۈش ئاساسىدا، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رايونىدا كەڭ دائىرىلىك، ئوچۇق، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزىدىغان ۋە باراۋەر ھەمراھلىق مۇناسىۋىتىنى ئورنىتىش كېرەك. يۇقىرىقى نىشانلارنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى سودا ـ سانائەتچىلەر كومىتېتى، بانكىلار بىرلەشمىسى ۋە ياشلار كومىتېتىنىڭ يوشۇرۇن كۈچىنى تولۇق قېزىش كېرەك.

قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى، قىرغىز جۇمھۇرىيىتى، پاكىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتى، رۇسىيە فېدېراتسىيەسى، تاجىكىستان جۇمھۇرىيىتى، ئۆزبېكىستان جۇمھۇرىيىتى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ئوتتۇرىغا قويغان «بىر بەلباغ، بىر يول» تەشەببۇسىنى قوللايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى، 2019 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنىدىن 27 ـ كۈنىگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن 2 ـ نۆۋەتلىك «بىر بەلباغ، بىر يول» خەلقئارا ھەمكارلىق باشلىقلار مۇنبىرىنىڭ نەتىجىلىرىگە يۈكسەك باھا بەردى، ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ «بىر بەلباغ، بىر يول» تەشەببۇسىنى ئورتاق يولغا قويۇش، جۈملىدىن «بىر بەلباغ، بىر يول» تەشەببۇسىنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە ياۋروپا ـ ئاسىيا ئىقتىساد ئىتتىپاقى قۇرۇلۇشىنى ئۇدۇللاشتۇرۇش ئۈچۈن قىلغان خىزمەتلىرىنى مۇئەييەنلەشتۈردى.

ئەزا دۆلەتلەر شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ خەلقئارا ئورنىنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈشكە پائال كۈچ چىقىرىپ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ خەلقئارا ۋە رايون ئىشلىرىدىكى رولىنى كېڭەيتىشنى خالايدۇ. شۇڭا، باشلىقلار يىغىنى رامكىسى ئىچىدە شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى كاتىبات باشقارمىسى بىلەن بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ كۆپلىگەن مەخسۇس ئاپپاراتلىرى ۋە ئاستانا خەلقئارا پۇل مۇئامىلە مەركىزىنىڭ ھەمكارلىق ھۆججىتى ئىمزالىشى ئالاھىدە ئەھمىيەتكە ئىگە.

ئەزا دۆلەتلەر شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رايونىدا تېخنىكا باغچە رايونى ۋە ئىگىلىك تىكلەش يېتىلدۈرگۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇپ، رايوننىڭ تىجارەت ـ سودا مۇھىتىنى ياخشىلاشنى قوللايدۇ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ياشلار كومىتېتى رامكىسى ئىچىدىكى «شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ياشلار ئىگىلىك تىكلەش خەلقئارا يېتىلدۈرگۈچلىرى» قاتارلىق ياشلارنىڭ ئىگىلىك تىكلەش تۈرلىرىنى قوللايدۇ.

كىلىمات ئۆزگىرىشى مەسىلىسىگە تاقابىل تۇرۇش ھەمكارلىقى ئارقا كۆرۈنۈشىدە، ئەزا دۆلەتلەر كاتوۋىس «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى كىلىمات ئۆزگىرىشى رامكا ئەھدىنامىسى» بويىچە 24 ـ قېتىملىق ئەھدىنامە تۈزۈشكەن تەرەپلەر يىغىنىدا ماقۇللانغان «پارىژ كېلىشىمى»نى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسىگە دىققەت قىلدى.

ھەرقايسى تەرەپلەر «شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى باش كاتىپىنىڭ شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ ئۆتكەن بىر يىللىق خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتى» ۋە «شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رايون تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ئاپپاراتى كېڭىشىنىڭ رايون تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ئاپپاراتىنىڭ 2018 ـ يىللىق خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتى»نى ئاڭلاپ ئۆتتى ھەم تەستىقلىدى. دوكلاتتا شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى دائىمىي ئاپپاراتىنىڭ تەشكىلات رامكىسى ئىچىدە ماسلىشىش ۋە ھەمكارلىقنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئۈچۈن قوشقان تۆھپىسى كۆرسىتىلدى.

2018 ـ يىلى 6 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنىدىن 10 ـ كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلگەن شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى چىڭداۋ باشلىقلار يىغىنىدىن كېيىن، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر ھۆكۈمەت باشلىق(زۇڭلى)لىرى كېڭىشى يىغىنى (2018 ـ يىلى 10 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنىدىن 12 ـ كۈنىگىچە، دۈشەنبە)، خەۋپسىزلىك يىغىنى كاتىپلار يىغىنى (2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنىدىن 15 ـ كۈنىگىچە، بىشكەك)، دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى كېڭىشى يىغىنى (2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنىدىن 22 ـ كۈنىگىچە، بىشكەك)، دۆلەتلەر ماسلاشتۇرغۇچىلىرى يىغىنى(2018 ـ يىلى 8 ـ ئايدىن 2019 ـ يىلى 6 ـ ئايغىچە، بىشكەك، بېيجىڭ، كۈنمىڭ، دۈشەنبە)، رايون تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ئاپپاراتلىرى كېڭىشى يىغىنى (2018 ـ يىلى 10 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى، بىشكەك؛ 2019 ـ يىلى 3 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى، تاشكەنت)، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر پارلامېنتلىرى خەلقئارا ئىشلار كومىتېتى مەسئۇللىرىنىڭ تۇنجى ئۇچرىشىشى (2018 ـ يىلى 12 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى، بىشكەك)، مەسئۇل ئورگان چېگرا مۇداپىئە تارماقلىرى رەھبەرلىرى يىغىنى (2018 ـ يىلى 9 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى، سارىئوي؛ 2019 ـ يىلى 6 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى، تاشكەنت)، ئەدلىيە مىنىستىرلىرى يىغىنى(2018 ـ يىلى 8 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى، چوپانئاتا)، پەن ـ تېخنىكا مىنىستىرلىرى يىغىنى (2018 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى، موسكۋا)، يېزا ئىگىلىكى مىنىستىرلىرى يىغىنى(2018 ـ يىلى 9 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى، بىشكەك)، ئىقتىساد ـ سودا مىنىستىرلىرى يىغىنى(2018 ـ يىلى 9 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى، دۈشەنبە)، باش تەپتىشلەر يىغىنى (2018 ـ يىلى 9 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى، دۈشەنبە)، مائارىپ مىنىستىرلىرى يىغىنى(2018 ـ يىلى 10 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى، ئاستانا)، دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىرى يىغىنى(2019 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنىدىن 29 ـ كۈنىگىچە، بىشكەك)، مەدەنىيەت مىنىستىرلىرى يىغىنى(2019 ـ يىلى 6 ـ ئاي، بىشكەك)، زەھەر چەكلەش تارماقلىرى رەھبەرلىرى يىغىنى(2019 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى، چوپانئاتا)، تۆمۈريول تارماقلىرى مەسئۇللىرىنىڭ تۇنجى ئۇچرىشىشى (2018 ـ يىلى 9 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى، تاشكەنت)، «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ۋە شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى: دۇنيا تىنچلىقى، خەۋپسىزلىكى ۋە مۇقىملىقىنى مۇستەھكەملەش ئۈچۈن ھەمكارلىقنى قانات يايدۇرۇش» يۇقىرى دەرىجىلىكلەر ئالاھىدە پائالىيىتى(2018 ـ يىلى 11 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى، نيۇيورك)، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ئاياللار مۇنبىرى(2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى، بىشكەك)، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى تاراتقۇلار مۇنبىرى(2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنىدىن 24 ـ كۈنىگىچە، بىشكەك)، سودا ـ سانائەتچىلەر كومىتېتى كېڭىشى يىغىنى(2019 ـ يىلى 5 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى، بىشكەك)، بانكىلار بىرلەشمە گەۋدىسى كېڭىشى يىغىنى(2019 ـ يىلى 6 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنىدىن 12 ـ كۈنىگىچە، بىشكەك)، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ياشلار ئالماشتۇرۇش لاگېرى(2019 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنىدىن 5 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنىگىچە، بېيجىڭ، چىڭداۋ) ۋە باشقا ھەر دەرىجىلىكلەر پائالىيەتلىرىنى ئۆتكۈزدى.

ئەزا دۆلەتلەر 2018 ـ يىلى 9 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنىدىن 8 ـ كۈنىگىچە 3 ـ نۆۋەتلىك دۇنيا كۆچمەن چارۋىچى مىللەتلەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ چوپانئاتادا غەلىبىلىك ئۆتكۈزۈلگەنلىكىگە دىققەت قىلدى.

ئەزا دۆلەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى قىرغىز جۇمھۇرىيىتىنىڭ شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ نۆۋەتچى رەئىس دۆلىتى بولغان مەزگىلدە ئىشلىگەن خىزمەتلىرىگە يۈكسەك باھا بەردى، قىرغىز جۇمھۇرىيىتى تەرەپنىڭ بىشكەك باشلىقلار يىغىنى مەزگىلىدە قىزغىن كۈتۈۋالغانلىقى ۋە ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇرغانلىقىغا رەھمەت ئېيتتى.

شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ كېيىنكى نۆۋەتلىك رەئىس دۆلەتلىك ۋەزىپىسىنى رۇسىيە فېدېراتسىيەسى ئۈستىگە ئالىدۇ. شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر باشلىقلىرى كېڭىشىنىڭ كېيىنكى قېتىملىق يىغىنى 2020 ـ يىلى رۇسىيە فېدېراتسىيەسىدە ئۆتكۈزۈلىدۇ.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بىشكەك، 6 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى تېلېگراممىسى)

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 ـ نومۇر. ئېلان باشقارمىسى: 5850783، تارقىتىش مەركىزى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336 يۈەن، ئايلىق باھاسى: 28 يۈەن، پارچە باھاسى: بىر يۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)